

Martin Lidegaards tale ved Folketingets afslutningsdebat

Taler

Martin Lidegaard
Politisk leder for Radikale
Venstre

Dato

29. maj 2024

Sted

folk

Kære kollegaer, kære borgere i Danmark. Denne smukke majdag kunne man vælge at holde to taler i Folketinget. Jeg kunne holde en tale om, hvor grelt det står til med klimaet, naturen, børns trivsel, landets uddannelser og verden omkring os, men jeg kunne også vælge at holde en tale om håb, og hvor smuk en verden vi har og kunne give videre, hvis vi handlede på det. Det er jo et svært valg mellem to vigtige taler, og da jeg nu er radikal, vælger jeg selvfølgelig at holde begge to.

Først de dårlige nyheder: Min generation af danskere tilhører måske den rigeste og mest lykkelige generation nogen sinde, og dog er vi samtidig den første generation, der står til at give et dårligere liv videre til vores børn og unge i Danmark såvel som i Europa. Koncentrationen af CO₂ har ikke været større i atmosfæren i flere millioner år, og vi er ved at have forpasset chancen for at holde temperaturstigningen på under 2 grader. Bare siden 1970 er det lykkedes os at udrydde 70 pct. af alle vilde dyr i verden – 70 pct.! Vi har overfisket, vi har overproduceret, vi har overforbrugt af naturens ressourcer, vi har overgjort vores landbrug. Det er min generation, der har stået på broen, mens kvælstof fra landbruget, forurenede spildevand fra virksomheder og byer og ødelæggende trawlfiskeri har mishandlet vores have til ukendelighed. Vi er samtidig ved at videregive en verden i krig, konflikt og ustabilitet ikke kun i Ukraine, men også i Syrien, Yemen, Sudan, Congo og senest med den uhyrlige udvikling i Gaza.

Sammen med de andre EU-lande importerer vi alligevel hvert år for 450 mia. euro fossile brændsler til EU fra Mellemøsten og Rusland. Mens vi med den ene hånd poster milliarder af kroner i støtte til Ukraine, og tak for det, pumper vi med den anden hånd milliarder af euro i Putins krigskasse. Det er ubærligt, og hvor jeg dog håber, at vi den 9. juni får sendt nogle stærke kræfter som vores

egen radikale spidskandidat, Sigrid Friis, ned i Europa-Parlamentet. Der vil hun kæmpe sammen med andre positive kræfter for at skubbe på den nødvendige omstilling.

Også herhjemme har vi udfordringer. Mistrivslen blandt børn og unge er støt stigende, år for år. På landsplan taler vi nu om 100.000 unge kvinder og 60.000 unge mænd, der har ondt i livet, før det rigtig er begyndt. Ifølge et stort studie fra ROCKWOOL Fonden er Danmark ikke bedre til at bryde den sociale arv for udsatte børn, end USA er. Op mod hvert sjette barn forlader folkeskolen, grundskolen, uden at kunne læse, skrive eller regne på basalt niveau. Det holder ikke. Det er ikke Danmark værdigt eller et værdigt samfund at give videre.

Heldigvis kan vi stadig nå at lave om på det. Vi kan vælge at beholde vores gode liv og give det videre, hvis vi vil, og det vil Radikale Venstre og jeg. Vi vil skrive en ny generationskontrakt, og nu kommer vi til håbet.

I stedet for global opvarmning skal vi videregive en fuld grøn omstilling af Danmark på 5 år. Det kræver, at vi får færdigetableret den vedvarende energi. Sol og vind skal ikke bare deles lige, men komplet overtage markedet for olie, gas og kul af hensyn til klimaet og for at stoppe de milliarder af kroner, vi lige nu pumper i Putins krigskasse. Vi skal justere vores forbrug gennem en CO2-afgift på de ti varekategorier, der belaster vores CO2-aftryk mest. Provenuet vil vi bruge på at lette bundskatten, så den sociale balance er i orden, og vi hjælper selvfølgelig også erhvervslivet med at omstille sig, så konkurrenceevnen bevares. Sidst, men ikke mindst, skal vi i gang med systematisk at genoprette vores natur. Vi skal udtage landbrugsjord og rejse skov, og lad os nu komme i gang. Vi skal også have livet tilbage i havene, og det ved vi alle kræver radikale omlægninger af både landbrug og fiskeri.

Omstilling af landbruget kræver både en CO2-afgift og en omlægning af landbrugsstøtten i EU. Landbruget skal have færre penge af EU, og vi skal have mere natur og biodiversitet for de penge, landbruget får. Landmændene skal ikke længere præmieres for antallet af dyr, de sender til slagting, men derimod belønnes for at omlægge til en produktion, der skaber mere natur og biodiversitet og tager hensyn til klimaet. Det går vi Radikale til valg på den 9. juni.

I fiskeriet skal vi især have omlagt det altødelæggende trawlfiskeri ved at fremme det skånsomme fiskeri og omlægge den nuværende flåde til at benytte de nyeste,

flydende skovle, der ikke rører bunden, og bruge undersøiske kameraer til at modgå udsmid og omgåelse af kvotereglerne.

Samme form for gennemgribende indsats har vi brug for i forhold til vores børn og unge. I stedet for støt stigende mistrivsel skylder vi dem en langsigtet og helhjertet investering i deres liv og fremtid. Og som moderen til den 15-årige dreng i Husum, som statsministeren jo nævnte i sin tale, selv sagde i *sin* meget gribende tale:

»Og vi må som forældre, borger og professionelle spørge os selv, hvad der får en 14-årig til at udføre sådan en handling? Hvad får et ungt menneske til at gå med kniv til at starte med? Restriktioner, påbud, straf, bøder og trusler er metoder der aldrig i kriminologisk historie har haft en ønsket effekt på befolkningen. Vi må som samfund spørge os selv, om det er en »her og nu« retsfølelse og retfærdighed, vi ønsker, eller om det ikke er på tide, at vi i Danmark tager de unges mentale helbred mere alvorligt. Om vi ønsker et hurtigt fix, eller om nogle er visionære og modige nok til at prioriterer de forebyggende og mere langtidssigtede løsninger, der ikke stammer fra et egoistisk ønske om selvfremselse, men som i hjertet tænker på Danmark, og hvor det at tjene samfundets bedste er belønning nok i sig selv.«

Jeg kan ikke sige det bedre, og derfor må vi insistere på at skrue op for de nødvendige tidlige og forebyggende indsatser i alle de tre arenaer, der er definerende for et barns liv: Det er familien, det er daginstitutioner og skoler, og det er det sociale liv med andre børn og unge, herunder på de sociale medier.

Det samme gælder den uddannelse, vi tilbyder de unge – fra abc til ph.d., for hånden såvel som for ånden. Uddannelse er ikke blot historisk hjerteblod for os Radikale, det er også en fuldstændig essentiel grundsten i opbygningen af det gode liv, i frisættelsen af det enkelte menneske, i opbygningen af et demokrati og af en dygtig arbejdsstyrke. Viden er vores vigtigste råstof og fundamentet for hele Danmarks velstand og velfærd. Derfor skal vi øge kvaliteten af alle uddannelser, og jeg gentager *alle uddannelser*, og særlig de uddannelser, vi gerne vil have flere ind på, nemlig erhvervsskoler og velfærdsuddannelser.

I dag vil jeg gerne sige til Danmarks børn: Det er jeres tur. I er det dyrebareste, vi har; I er vores fremtid. Derfor fortjener I en barndom med mindre skærm, mere leg og flere uddannede voksne omkring jer og også gratis skolemad til at løfte jer

i flok.

I dag vil jeg gerne sige til Danmarks unge: I tilhører måske de dygtigste og mest ansvarlige generationer af unge, der nogen sinde har eksisteret i Danmark. Jeg ved, I kan løfte jeres egen og vores fælles fremtid, men jeg ved også – og det er mig pinligt bevidst – at det kan og skal I ikke gøre alene. Derfor er det kun rimeligt, at vi investerer mere i jer og giver jer nøglen til at indfri jeres drømme. Det kræver flere ressourcer til erhvervsskolerne, men ikke højere karakterkrav til gymnasierne. Det kræver bedre uddannelser til alle unge, også pædagogerne, men ikke mindre su og kortere uddannelser til de unge på landets universiteter og velfærdsuddannelser. I skal vide, at der er et parti, der har jeres ryg, og det er Radikale Venstre.

Det er den generationskontrakt jeg gerne vil underskrive sammen med mit parti. Det står klart, at alle disse tiltag kræver investeringer og en ansvarlig økonomisk politik, der igen kalder på en generationskontrakt, hvor ressourcestærke voksne bidrager mere, rammevilkårene for dansk erhvervsliv forbedres, og det økonomiske råderum prioriteres til vores fælles fremtid. Den generationskontrakt håber jeg at et flertal i Folketinget vil være med til at skrive under på. Derfor foreslår jeg på vegne af Radikale Venstre følgende vedtagelsestekst:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget er fast besluttet på at give et bedre Danmark og et fredeligt Europa videre til vores unge generationer. Det starter herhjemme. Med en fuld grøn omstilling af Danmark på 5 år, så vi i 2030 har marginal CO2-udledning, mere natur og rent drikkevand. Mere uddannet personale i vores daginstitutioner og skoler, så de kan sikre trivsel og tidlige forebyggende indsatser med mere leg og mindre skærm samt gratis skolemad. Færre adgangskrav og flere ressourcer til erhvervsskoler, gymnasier og videregående uddannelser, så de kan åbne unges drømme og fremtid. Frihed til at være den, man er, og bekæmpelse af diskrimination og negativ social kontrol. Et fuldt engagement i verden omkring os.

Folketinget erkender, at alle disse tiltag kræver investeringer og ansvarlig økonomisk politik. Det kalder på en ny generationskontrakt, hvor ressourcestærke voksne kan bidrage mere, rammevilkårene for dansk erhvervsliv forbedres og det økonomiske råderum prioriteres til vores fælles fremtid.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 85).

Kilde

ft.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Politisk tale, Radikale Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/martin-lidegaards-tale-ved-folketingets-afslutningsdebat>